

Decubitus

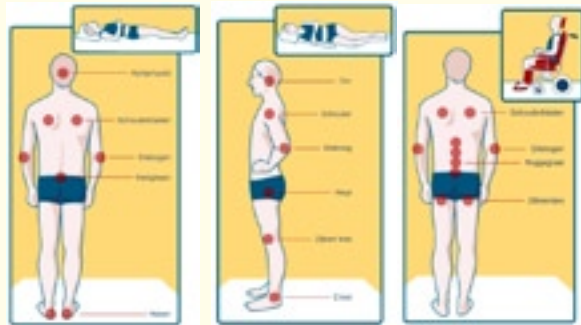
Decubitus is een gelokaliseerde beschadiging van de huid en/of onderliggend weefsel, meestal ter hoogte van een botuitsteeksel, als gevolg van druk, of druk in samenhang met schuifkracht. Een aantal bevorderende of beïnvloedende factoren worden ook geassocieerd met decubitus; de betekenis van deze factoren moet nog verder onderzocht worden.

Het inschatten van het risico op decubitus hoort bij het (dagelijks) contact tussen zorgverlener en patiënt. Een risicoscorelijst (Braden, Norton, CBO, Prepurse) helpt hierbij.

Vul een risicoscorelijst in als:

- Een patiënt 'in zorg' komt;
- Een patiënt bed- of (rol)stoelgebonden raakt;
- De conditie van de patiënt ernstig achteruit gaat of sterk verbetert.

Risicoplaatsen voor decubitus:

Rugligging

Zijligging

Zithouding

Preventieve maatregelen

Deze maatregelen worden ingezet als de patiënt ook maar enig risico heeft op decubitus. Betrek de patiënt en/of directe omgeving bij de preventie van decubitus en reik de patiënteninformatiefolder over decubitus uit.

- Huidverzorging:
  - Inspecteer (en palpeer) de huid dagelijks;
  - Zorg voor goede hygiëne, was met een zeevrije huidreiniger; extra aandacht bij incontinentie en transpiratie;
  - Breng bij droge huid een indifferente crème aan; bij vochtige huid: een barrièrecreme of -spray;
  - Let op knellen van incontinentiemateriaal, schoeisel en/of kleding. Denk aan druk door naden in de kleding.
- Aandacht voor onderlaag:
  - Zorg voor een schone, droge onderlaag;
  - Lakens niet te strak spannen;
  - Let op rimpel- en plooivorming.
- Houding in bed:
  - Pas consequente wisselhouding toe: zijligging rechts/ rugligging/ zijligging links/ rug etc. minimaal elke 4 uur gedurende 24 uur;
  - Lighouding: semi fowlerstand: beengedeelte in dezelfde hoek omhoog als hoofddeel (30 graden houding), hielen vrijleggen (zie figuur 1);
  - Zijligging: in 30 graden (zie figuur 2).

figuur 1

figuur 2

- Zithouding: gewicht verdeeld over zitvlak, voeten, armen en rug. Schuifkracht afwezig door kantelzitting (zie figuur 3).
- Voeding:
  - Beoordeel de voedingstoestand;
  - Zorg voor volwaardige voeding (zie patiënteninformatiefolder);
  - Consulteer een diëtist vanaf decubitus categorie 3 en zonodig eerder afhankelijk van de voedingsscore.
- Gebruik anti-decubitus matrassen en/of zitkussens, pas ook dan wisselhouding toe.

figuur 3

SAMENVATTING TRANSMURALE RICHTLIJN DECUBITUS VERSIE 2 BEHANDELING

Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4
niet-wegdrukbaar roodheid bij een intacte huid	verlies van een deel van de huidlaag of blaar	verlies van een volledige huidlaag (vet zichtbaar)	verlies van een volledige weefsellaag (spier/bot zichtbaar)
	blaardak intact: blaar in laten drogen, indien mogelijk vrij leggen, evt. sokken dragen bij hielblaar blaardak niet intact: wondbehandeling volgens protocol open wonden	wondbehandeling volgens protocol open wonden	wondbehandeling volgens protocol open wonden

Bij alle categorieën van decubitus: starten of intensiveren van preventieve maatregelen

Algemene tips:

- Oorzaak van de decubitusplek indien mogelijk wegnemen, vermijd zo veel mogelijk het liggen of zitten op de decubitusplek.
- Necrotectomie dient te worden uitgevoerd door een arts of gespecialiseerd verpleegkundige.
- Bij iedere verbandwissel de wond spoelen.

- Wondbedekkers moeten contact maken met de wondbodem.
- Leg de behandeling vast en rapporteer aan de behandelaar.
- Evalueer 1 x per week het beleid.

PROTOCOL OPEN WONDEN

	Geïnfekteerde wond <i>Infectie bestrijden</i>	Zwarte wond <i>Necrose verwijderen</i>	Gele wond <i>Reinigen</i>	Rode wond <i>Beschermen</i>
NAT vochtabsorberende wondbehandeling	antibacterieel verband	necrotectomie, anders verweken met: <ul style="list-style-type: none"> alginaat; hypochlorietsmeersel 	alginaat hydrofiber schuimverband vacuümtherapie	alginaat hydrofiber schuimverband vacuümtherapie
VOCHTIG vochtregulerende wondbehandeling	antibacterieel verband	necrotectomie, anders verweken met: <ul style="list-style-type: none"> alginaat; hydrogel; hypochlorietsmeersel. 	alginaat hydrofiber schuimverband vacuümtherapie	alginaat hydrofiber schuimverband vacuümtherapie
DROOG vochtcreërende wondbehandeling	antibacterieel verband	necrotectomie, anders verweken met: hydrogel LET OP: droge necrose zonder ontstekingsverschijnselen op de hiel en tenen niet verwijderen of verweken!! z.n. droog verbinden	hydrocolloïd hydrogel vacuümtherapie (alleen bij diepe droge wonden)	folie hydrocolloïd hydrogel niet verklevend wondcontactmateriaal schuimverband vacuümtherapie (alleen bij diepe droge wonden)

Voor meer informatie: raadpleeg de Transmurale Richtlijn Decubitus Versie 2 Regio Haaglanden

WOND MATERIALEN

Alginaten	Een verband vervaardigd uit bruin zeewier dat bij contact met wondvocht een vormvaste gel vormt. Het kan veel vocht absorberen, heeft een reinigend vermogen en kan meerdere dagen op de wond blijven zitten, maximaal 7 dagen. Heeft bloedstelpende werking.
Antibacteriële middelen	Antibacteriële middelen zorgen voor een effectieve bestrijding van bacteriën en schimmels zonder gevaar voor resistentie. Antibacteriële middelen geven geurbeperving. (honingproducten, zilververbanden)
Hydrocolloïd	Een occlusief verband dat bestaat uit hydrocolloïden. Vormt na aanraking met vocht een gel, kan niet veel vocht absorberen en heeft een beschermende werking. Kan meerdere dagen op de wond blijven zitten.
Hydrofiber	Een verband, vervaardigd uit hydrocolloïdvezels, dat na aanraking met vocht een gel vormt. Kan veel vocht absorberen, absorbeert het vocht verticaal waardoor de kans op maceratie vermindert. Heeft een beschermende en reinigende werking en kan meerdere dagen op de wond blijven zitten, maximaal 7 dagen.
Hydrogel	Gel die zorg draagt voor een vochtig wondmilieu. Tevens voor het verweken van necrose en geel beslag. Kan toegepast worden om diepe wonden op te vullen.
Schuimverbanden	Schuimverbanden bestaan uit een foam van meestal polyurethaan. Zij hebben een goede absorptiecapaciteit en de schuimlaag is doorlaatbaar voor vocht en gassen. Bij verwijdering blijven geen resten in de wond achter. Er zijn uitvoeringen met en zonder border. Schuimverband met siliconen minimaliseert trauma aan de wondbodem en de wondranden.